

Stanisław Rejmoniak

"Glaubensunterweisung im siebten Schuljahr", Eleonore Beck, München 1972 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 227-228

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

krok naprzód. Związany z katechezą kerygmatyczną był otwarty na teologiczne i antropologiczne postulaty okresu posoborowego. Jednakże już w chwili ukazania się znalazł się w nowej sytuacji wytworzonej przez tzw. *Curriculumforschung*, zmierzające nie tylko do rewizji programu, ale całej koncepcji katechezy, jej istoty, celu, treści i metod. W atmosferze dyskusji nad nowymi tendencjami, równocześnie z wydawaniem pomocy katechetycznych opartych na postulowanych założeniach *Curriculumforschung*, ukazuje się seria komentarzy do *Rahmenplan* pt. *Praxis der Glaubensunterweisung*. W ciągu pięciu lat (1968—73) opracowano i wydano dziesięć tomów tworzących całość komentarza do *Rahmenplan* na poszczególne klasy.

Omawiany tutaj tom piąty podejmuje zasadniczo całą problematykę roku, która zgodnie z *Rahmenplan* skupia się wokół dwóch tematów przewodnich. Pierwszy z nich mówi o planach Bożych względem ludzi, opierając się przy tym na tekstach o powołaniu patriarchów oraz tekstach o wybawieniu narodu izraelskiego od zagłady w Egipcie. Drugi jest tematem chrystologicznym, ujmującym w sposób całościowy tajemnicę Chrystusa od obietnicy i Wcielenia aż do paruzji. Przypomnijmy, że powyższa tematyka klasy piątej jest ujęta, jak zresztą cały materiał *Rahmenplan* w klasach 5—8, w czterech równoległych rzędach: Biblia, katechizm, liturgia, życie chrześcijańskie. Rzędy te należy odczytywać nie pionowo, ale synoptycznie, tzn. że w procesie katechizacji materiał poszczególnych rzędów powinien się wzajemnie wewnątrznie przenikać. Omawiany komentarz zasadę tę realizuje w ten sposób, że tematy biblijne, katechizmowe, liturgiczne czy dotyczące życia chrześcijańskiego omawia oddzielnie, ale elementy te łączy w większe grupy tematyczne. I chociaż w samej treści poszczególnych jednostek można również zauważyć tendencję do organicznego ujmowania wszystkich wymienionych elementów, to jednak powyższy schemat dominuje zdecydowanie.

W omawianym komentarzu katecheta znajdzie teoretyczne wprowadzenie o charakterze teologicznym, egzegetycznym, psychologicznym, historycznym czy metodycznym do poszczególnych części i tematów programu, a także konkretne wskazania i szkice odnośnie przebiegu samej katechezy z uwzględnieniem jej celu, toku, form i metod. W niektórych rozwiązaniach jest już widoczna nowa orientacja katechezy niemieckiej coraz bardziej determinowana przez *Curriculumforschung*.

Ks. Stanisław Rejmoniak OMI, *Obra*

Eleonore BECK (wraz ze współpracownikami), *Glaubensunterweisung im siebten Schuljahr*, München 1972, Kösel-Verlag, s. 200.

Siódmy tom komentarza podejmuje podobnie jak poprzednie tematykę *Rahmenplan*, ale już tylko częściowo, ograniczając się wyłącznie do rzędu biblijnego i katechizmowego. Pomińcie w tym tomie problematyki liturgicznej E. Beck uzasadnia nowymi tendencjami w katechetyce niemieckiej, zgodnie z którymi liturgia jest przedmiotem katechezy parafialnej, a nie szkolnej. Tym samym, zdaniem autora, można szerzej potraktować tematy biblijne i katechizmowe.

Tematy biblijne obejmują ze Starego Testamentu księgi prorockie, a z Nowego Testamentu eschatologiczne teksty Ewangelii, Ewangelię Dzieciństwa, Apokalipsę, listy apostołskie, mowy polemiczne Chrystusa, przypowieści, opowiadania o cudach i nauki skierowane do uczniów. I tu podobnie jak w tomie piątym mamy ujęcia teoretyczne wprowadzające katechetę w poruszaną problematykę oraz konkretne wskazania, jak przeprowadzić poszczególne katechezy. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku autorzy w oparciu o aktualne osiągnięcia nauk biblijnych (krytyka tekstu, literacka, *Formgeschichte*, *Traditionsgeschichte*, *Redaktionsgeschichte*) zadania katechezy biblijnej widzą w doprowadzeniu do takiego otwarcia się na

teksty Pisma św., aby uczniowie dostrzegli ich znaczenia dla siebie w świetle objawienia rzeczywistości, w której żyją.

Obecnie, kiedy Pismo św. jest w katechezie elementem koniecznym i przenika cały proces katechizacji, komentarz tego rodzaju stanowi dla każdego katechety dużą i poszukiwaną pomoc. Warto może jeszcze dodać, iż omawiany komentarz może z powodzeniem także służyć w przygotowaniu homilii czy wprowadzeń do liturgicznych czytań.

Drugą warstwą komentarza do klasy siódmej, obok katechezy biblijnej, są opracowania jednostek tematycznych *Rahmenplan* według podręcznika *Arbeitsbuch*. I tak w kontekście katechezy o prorokach mamy tematy o świecie jako miejscu naszego życia, o wolności i odpowiedzialności oraz ogólnie o przykazaniach Bożych. Po bloku biblijnym obejmującym eschatologiczne wypowiedzi tekstów ewangelii przychodzą jednostki katechizmowe o sądzie ostatecznym, o kryterium tego sądu, o objawieniu Bożej chwały oraz o życiu w nowym świecie, a także o obecnym naszym życiu w nadziei. Trzecią grupę stanowią jednostki poświęcone życiu we wspólnocie, w rodzinie, w małżeństwie oraz o współżyciu z innymi. Grupa czwarta zmierza do ukazania i ukształtowania postawy chrześcijańskiej wobec własności i prawdy. Wreszcie ostatnia grupa porusza problematykę chrześcijańskiej śmierci w kontekście sakramentu namaszczenia, zmartwychwstania i oczekiwania ostatecznego wypełnienia się czasów.

W tej części opracowanie poszczególnych tematów również zawiera wprowadzenie teoretyczne jak i wskazania dydaktyczno-metodyczne. Tym ostatnim poświęca się obecnie więcej uwagi niż w katechezie biblijnej.

Ta część komentarza, podobnie jak poprzednia, a także pozostałe tomy serii *Praxis der Glaubensunterweisung* zawierają wiele materiału o charakterze bardziej powszechnym, niżby na to wskazywało bezpośrednio ich przeznaczenie lub bezpośredni adresat. Dla każdego katechety, a także duszpastrzerza mogą stanowić zatem cenny materiał dla własnych przemyśleń i poszukiwań.

Ks. Stanisław Rejmoniak OMI, Obra

Gottfried GRIESL, *Gewissen. Ursprung — Entfaltung — Bildung*, Augsburg (1970), Verlag Winfried-Werk, s. 144.

W przedmowie do publikacji autor precyzuje wyraźnie cel zawartych w niej rozważań na temat sumienia. Chodzi mu o ukazanie, co w oparciu o osiągnięcia współczesnej psychologii da się powiedzieć w sprawie pochodzenia i kształtowania sumienia. Stara się to ukazać analizując proces rozwoju osobowości w pierwszych dziesięciu latach życia; ogranicza się więc do okresu dziecięcego.

Punkt wyjścia stanowi dla autora stwierdzenie, że w odróżnieniu od zwierząt zachowanie człowieka od dzieciństwa nie przejawia zdeterminowania nawet w działaniu instynktowym, lecz odznacza się plastycznością. Wymaga to umiejętnego pokierowania, ponieważ w rozwoju osobowości mały człowiek zdany jest całkowicie na otoczenie.

W pierwszych latach dla dziecka poprawne jest to, co czynią rodzice. Dlatego też dobry przykład odgrywa w tym okresie niezmiernie doniosłą rolę. Za przykładem powinno iść stopniowo pouczenie oraz wdrażanie do poczucia granicy wolności. Rozpoczynając od fizycznego przymusu przechodzić stopniowo do właściwej motywacji etycznej, która liczy się przede wszystkim z wartością, a nie nagrodą lub karą. Sumienie dojrzałe liczy się z uzasadnionymi autorytetami, ale odpowiedzialność za postępowanie bierze na siebie.